

Perho 2022
Halsua, Veteli 2021

Ahvenlammen tuulivoimapuiston sekä ulkoisten
sähkönsiirtolinjausten VEA ja VEB arkeologinen
inventointi

H.-P. Schulz 10.1.2023
korjaus 11.3.2023

KESKI-POHJANMAAN ARKEOLOGIAPALVELU

Tiivistelmä

Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu suoritti arkeologisen inventoinnin Perhon Ahvenlammen tuulivoimapuiston hankealueella sekä siihen liittyvillä ulkoisilla sähkönsiirtolinjoilla. Hankealue sijaitsee Perhon keskustaajamasta noin 10,5–17,5 km luoteeseen, sen pinta-ala on noin 2365 ha ja sinne on suunniteltu enintään 15 tuulivoimalaa. Sähkönsiirtolinjausvaihtoehtoja on kaksi: VEA 1 ja 2 hankealueelta koilliseen, samassa johtokäytävässä jo olemassa olevien sähkölinjojen vieressä (inventoitava osuus = 15,8 km), ja sähkönsiirtolinja VEB hankealueelta luoteeseen ja liittyminen sähkölinjaan Haapasalon sähkönsiirtoasemalla, pituus 6,8 km. Linjaus VEA 1 /VEA 2 kulkee pohjoisemmat osuutensa Halsuan kunnan puolella, ja linjaus VEB sijaitsee luoteispäässä sekä Halsuan että Vetelin kuntien alueella. Työn tilaajat ovat Pohjan Voima Oy / Ahvenlammen Tuulipuisto Oy ja Sweco Infra & Rail Oy. Maastotyön tekivät FM/MA Hans-Peter Schulz ja FM Stephan Schulz (Gis-sovellukset maastossa) 30.10.–1.11.2022, yht. 6 henkilötyöpäivää.

Tuulivoimapuiston hankealueelta tunnetaan ennestään 2 muinaisjäännettä, tervahaudat Matin Hautakangas (1000040101) ja Murikan Tukkiniemi (1000025426). Ulkoisten sähkönsiirtolinjausten vaikutusalueelta (± 150 m) kohteita ei ollut tiedossa.

Inventoinnissa 2022 hankealueelta löytyi 8 uutta muinaisjäännekohteita, kaikki tervahautakohteita; lisäksi löydettiin linjauksen VEB vaikutusalueelta 3 tervahautaa ja VEA vaikutusalueelta 1 tervahautaa.

Hankkeen toteutuksella voisi olla vaikutusta kolmeen kohteeseen: Kohde 3 sijaitsee linjan VEB alla, kohteet 11 ja 12 sijaitsevat linjauksen VEA käytävällä. Kohteet on otettava huomioon pylväiden sijainteja suunnitelmassa.

Sisällysluettelo

1. Perustiedot.....	2
2. Lähtökohdat ja menetelmät.....	3
2.1. Esiselvitys.....	4
2.2. Maastoinventointimenetelmät.....	5
3. Maisema, topografia ja geologia.....	10
4. Alueen maankäytön historiaa.....	17
5. Tulokset.....	20
6. Kohdehakemisto.....	21
7. Kohdekuvaukset.....	22
8. Aineistoluettelo.....	36

1. Perustiedot

Inventointialue: Perhon Ahvenlammen tuulivoimapuiston hankealue sekä siihen liittyvät ulkoiset sähkönsiirtolinjaukset. Hankealue sijaitsee Perhon keskustaajamasta noin 10,5–17,5 km luoteeseen; sen pinta-ala on noin 2365 ha ja sinne on suunniteltu enintään 15 tuulivoimalaa. Sähkönsiirtolinjaus VEA 1 ja 2 hankealueelta koilliseen, samassa johtokäytävässä jo olemassa olevien sähkölinjojen vieressä (inventoitava osuus = 15,8 km), osin Halsuan kunnan alueella; ja sähkönsiirtolinjaus VEB hankealueelta luoteeseen ja liittyminen sähkölinjaan Haapasalon sähkönsiirtoasemalla pituus 6,8 km, osin Halsuan ja Vetelin kuntien alueella.

Tilaja: Pohjan Voima Oy / Ahvenlammen Tuulipuisto Oy ja Sweco Infra & Rail Oy

Hankeomistaja: Pohjan Voima Oy / Ahvenlammen Tuulipuisto Oy

Inventoinnin laji: osainventointi

Kenttätyöaika: 30.10.-1.11.2022, yht. 6 henkilötyöpäivää.

Karttanumerot: TM35-lehtijako, P4232L, P4232R, P4241L, P4241R
vanha yleislehtijako, **2332** 02,05

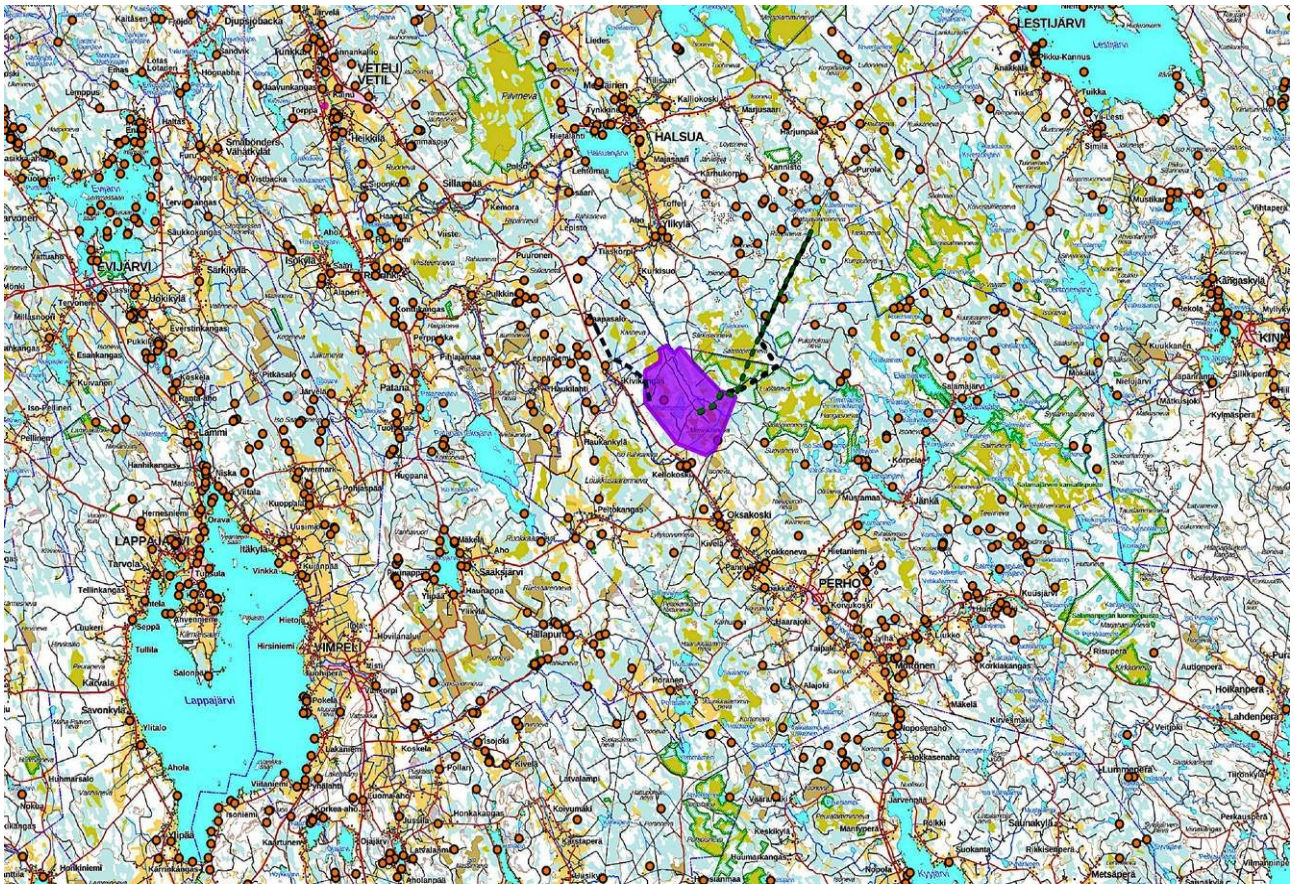
Korkeus: n. 151–162 m mpy (hankealue; VEA 155–167 m mpy, VEB 145–155 m mpy)

Koordinaattijärjestelmä: ETRS-TM35 FIN -tasokoordinaatisto

Kopio raportista: Museoviraston arkisto ja K.H. Renlundin museo (digitaalinen kopio)

Aiemmat löydöt: -**Inventointilöydöt:** -

Aiemmat tutkimukset: 1990, Kaarlo Katiskoski, inventointi (Perhon esihistoriallisten kohteiden inventointi) 2013, Hans-Peter Schulz, inventointi (Metsähallitus KMO, Keski-Pohja itäosa), 2014, Tapani Rostedt, Hans-Peter Schulz, Jaana Itäpalo, inventointi. (Lestijärvi-Alajärvi vl) 2020, J. Itäpalo, H.P Schulz, Perho, Oksakosken ja Möttösen osayleiskaavojen inventointi. 2021, H.-P. Schulz, Jaana Itäpalo, inventointi, (Kokkonevan tuulivoimapuiston ja ulkoisten voimalinjojen arkeologinen inventointi).

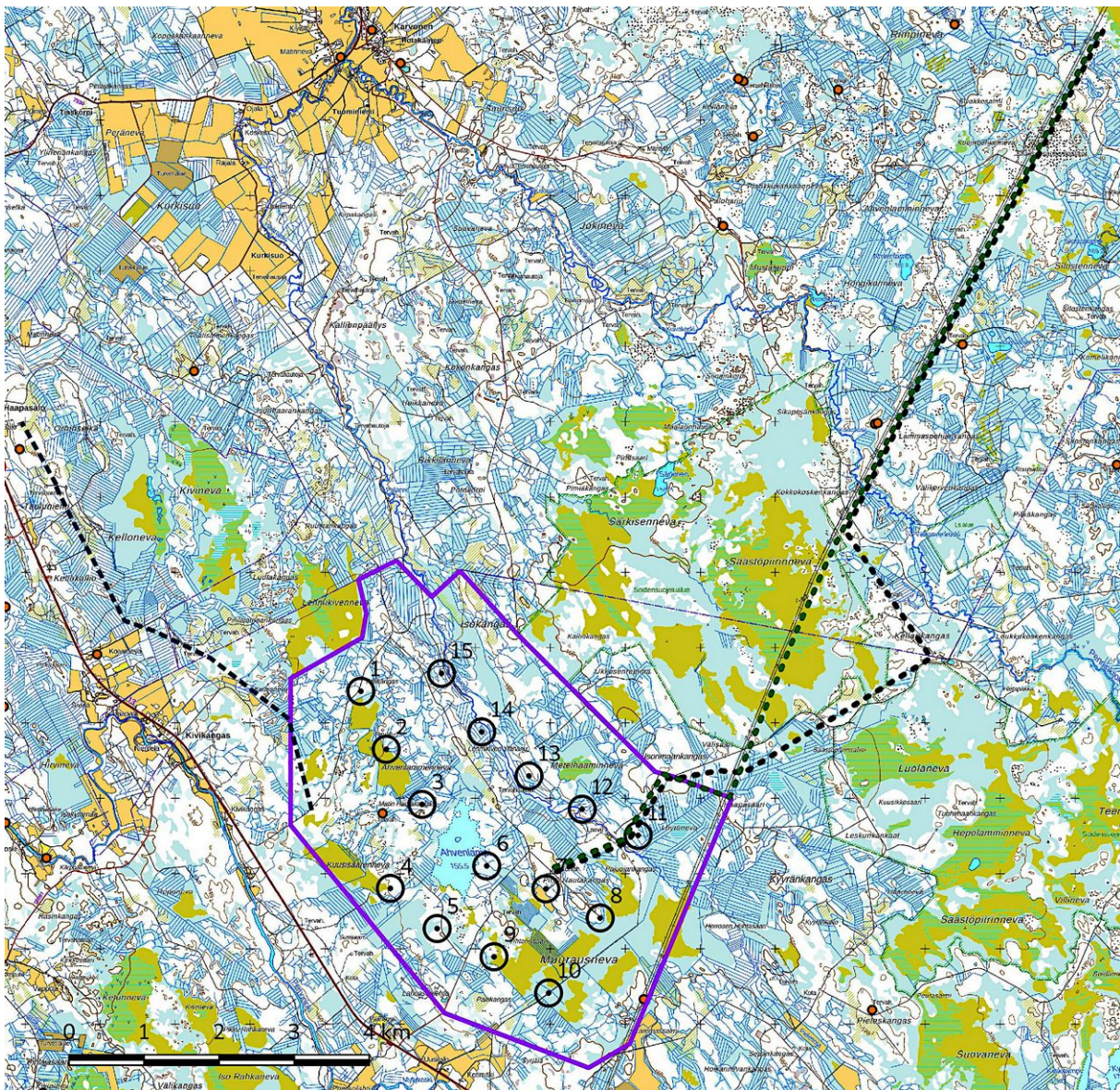
Kartta 1. Hankealue violettina, voimajohtolinjaukset merkitty erivärisillä katkoviivoilla. Mj-rekisteriin merkityt kohteet oransseina pisteinä. Maanmittauslaitoksen maastokarttarasteri 1:250 000, 1/2023.

2. Lähtökohdat ja menetelmät

Perhon luoteisosaan Halsuan ja Vetelin rajalle on suunnitteilla Ahvenlammen tuulivoimapuisto, ja siihen liittyen kaksi vaihtoehtoista ulkoista sähkönsiirtolinjausta. Hankealue sijaitsee Perhon keskustaajamasta noin 10,5-17,5 km luoteeseen, sen pinta-ala on noin 2365 ha ja sinne on suunniteltu enintään 15 tuulivoimalaa. Sähkönsiirtolinjausvaihtoehdot ovat: VEA 1 ja VEA 2 hankealueelta koilliseen, linjat kulkevat rinnakkain, lukuun ottamatta Säästöpiirinevan ylitys (VEA 1), Säästöpiirinevasta pohjoiseen linjaukset kulkevat samassa johtokäytävässä jo olemassa olevien sähkölinjojen vieressä / itäpuolella (inventoitava osuus VEA2 = 15,8 km). Sähkönsiirtolinjaus VEB kulkee hankealueelta luoteeseen liittyen sähkölinjaan Haapasalon sähkönsiirtoasemalla, pituus 6,8 km. Linjaus VEA kulkee pohjoisemmat osuutensa Halsuan kunnan puolella, ja linjaus VEB sijaitsee luoteispäässä sekä Halsuan että Vetelin kuntien alueella. Työn tilaajat ovat Pohjan Voima Oy ja Sweco Infra & Rail Oy. Maastotyön tekivät FM/MA Hans-Peter Schulz ja FM Stephan Schulz (Gis-sovellukset maastossa) 30.10.–1.11.2022, yht. 6 henkilötyöpäivää.

Tuulivoimapuiston hankealueelta tunnetaan ennestään 2 muinaisjäännöstä, tervahaudat Matin Hautakangas (1000040101) ja Murikan Tukkiniemi (1000025426). Ulkoisten sähkönsiirtolinjausten vaikutusalueella (± 150 m) kohteita ei ollut tiedossa.

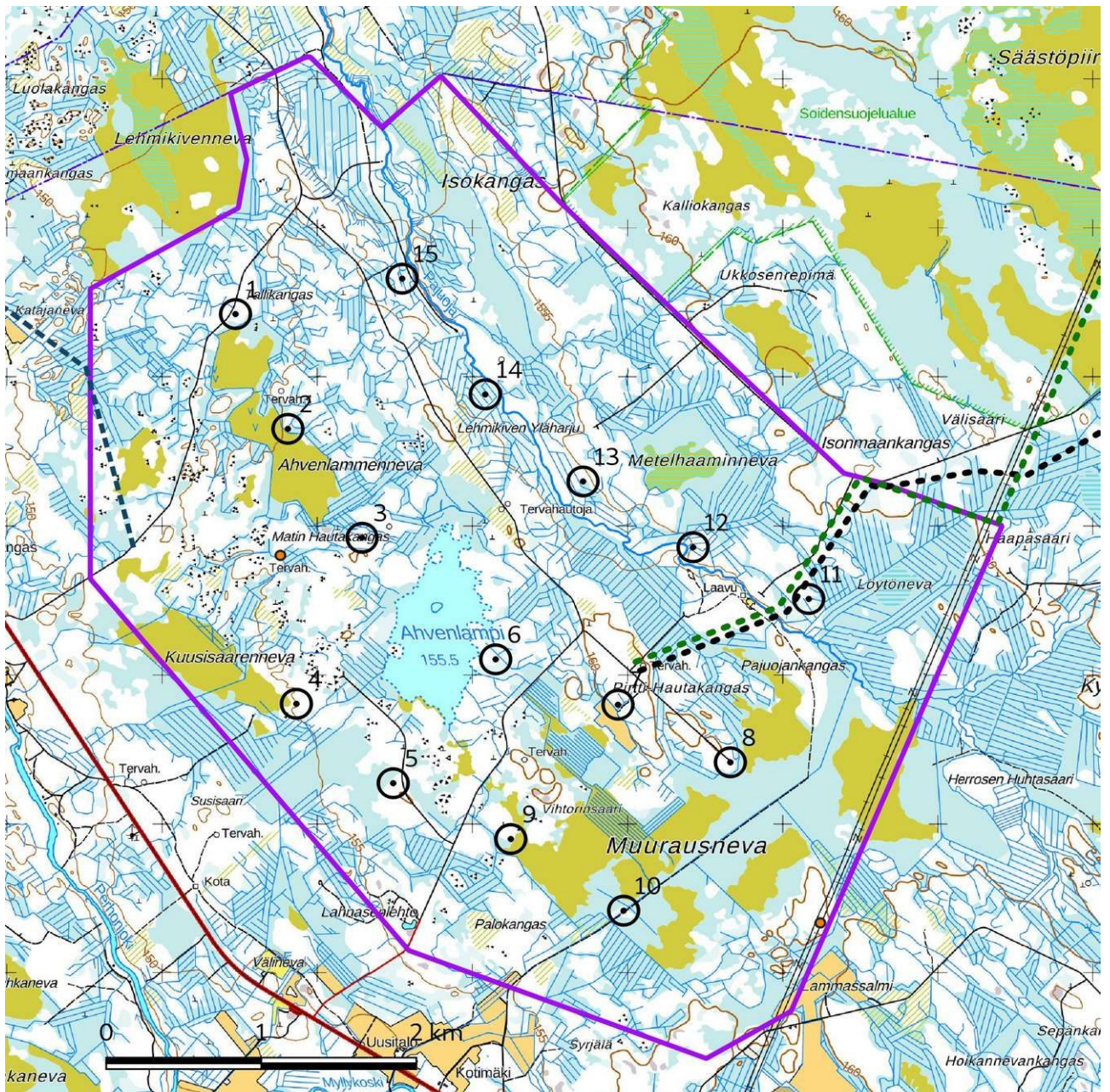

Kartta 2. Hankealue ja ulkoinen sähkönsiirto. Alue on rajattu violetilla viivalla, voimajohtolinjaukset on merkitty katkoviivoilla (VEA 1 Vihreä, VEA 2 musta ja VEB sininen) ja tuulivoimalapaikat mustina ympyröinä. Muinaisjäännösrekisteriin tallennetut kohteet oransseina pisteinä. Maanmittauslaitoksen maastokarttarasteri 1:50 000, 1/2023.

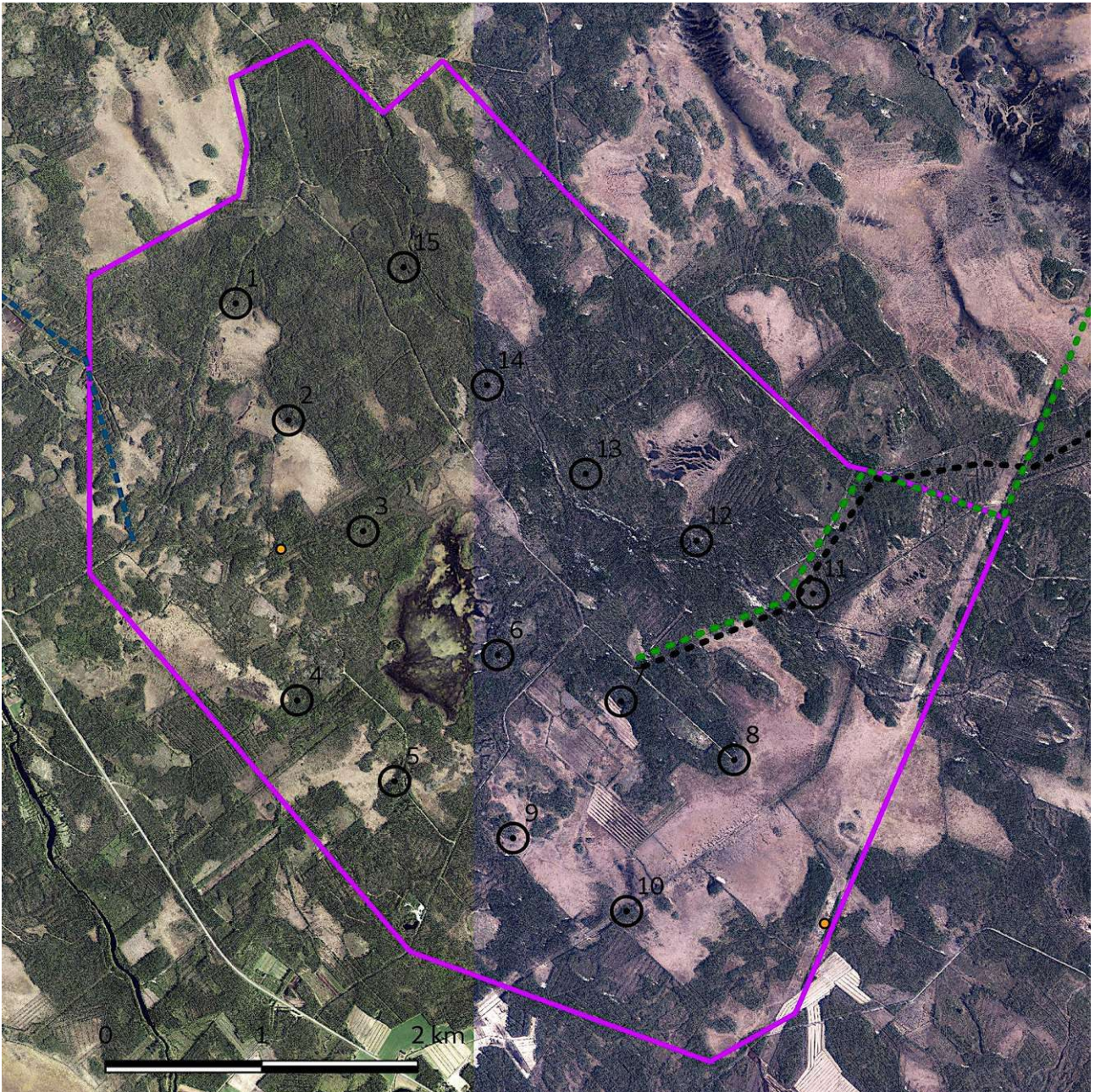

2.1. Esiselvitys

Arkeologisen potentiaalin arviointi perustui eri aineistoihin, joiden avulla asetoitiin nykyiselle karttapohjalle tunnetut ja mahdolliset uudet muinaisjäännökset sekä muut ihmisen aikaansaamat pois käytöstä jääneet rakenteet ja niiden sijainnille potentiaalisia maaston kohtia. Keskeisiä aineistoja ovat GTK:n kallio- ja maaperäkartat, Maanmittauslaitoksen ortoilmakuvat, korkeusmalli, laserkeilausaineisto ja Museoviraston arkeologisista kohteista ylläpitämä digitaalinen tietokanta. Kirjallisuuden ja historiallisen karttamateriaalin avulla on pyritty selvittämään alueella sijaitsevat poiskäytöstä jääneet yli 100 vuotta vanhat asutus- ja elinkeinohistorialliset kohteet. Vanhimmat lähialuetta kuvaavat tarkemmat kartat ovat isonjaon kartat vuosilta 1758 ja 1792-93 sekä pitäjänkartat vuodelta 1847. Vanhimmat peruskartat ovat vuodelta 1967, niiden avulla on arvioitu lähihistoriassa tapahtuneita maankäytön vaikutuksia mahdollisiin alueella sijaitseviin arkeologisiin kohteisiin.

Kartta 3. Hankealue. Alue on rajattu violetilla viivalla, voimajohtolinjaukset on merkitty katko- viivoilla (VEA 1 Vihreä, VEA 2 musta ja VEB sininen) ja tulivoimalapaikat mustina ympyröinä.. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 1:20 000, 1/2023.

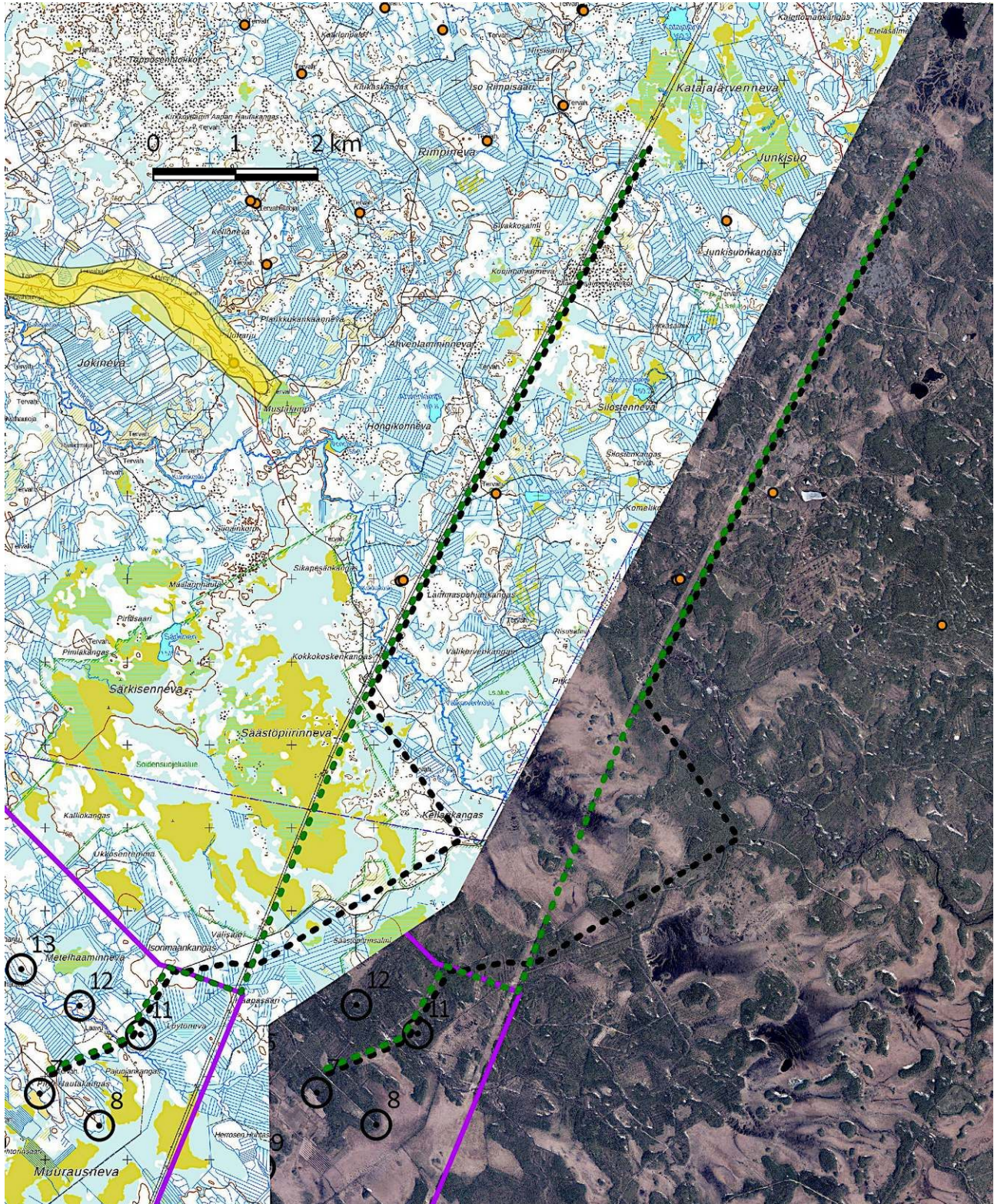

Kartta 4. Hankealue, ortokuva. Alue on rajattu violetilla viivalla, voimajohtolinjaukset on merkitty katko-viivoilla (VEA 1 Vihreä, VEA 2 musta ja VEB sininen) ja tuulivoimalapaikat mustina ympyröinä.. Maanmittauslaitoksen ortokuvat, 1/2023.

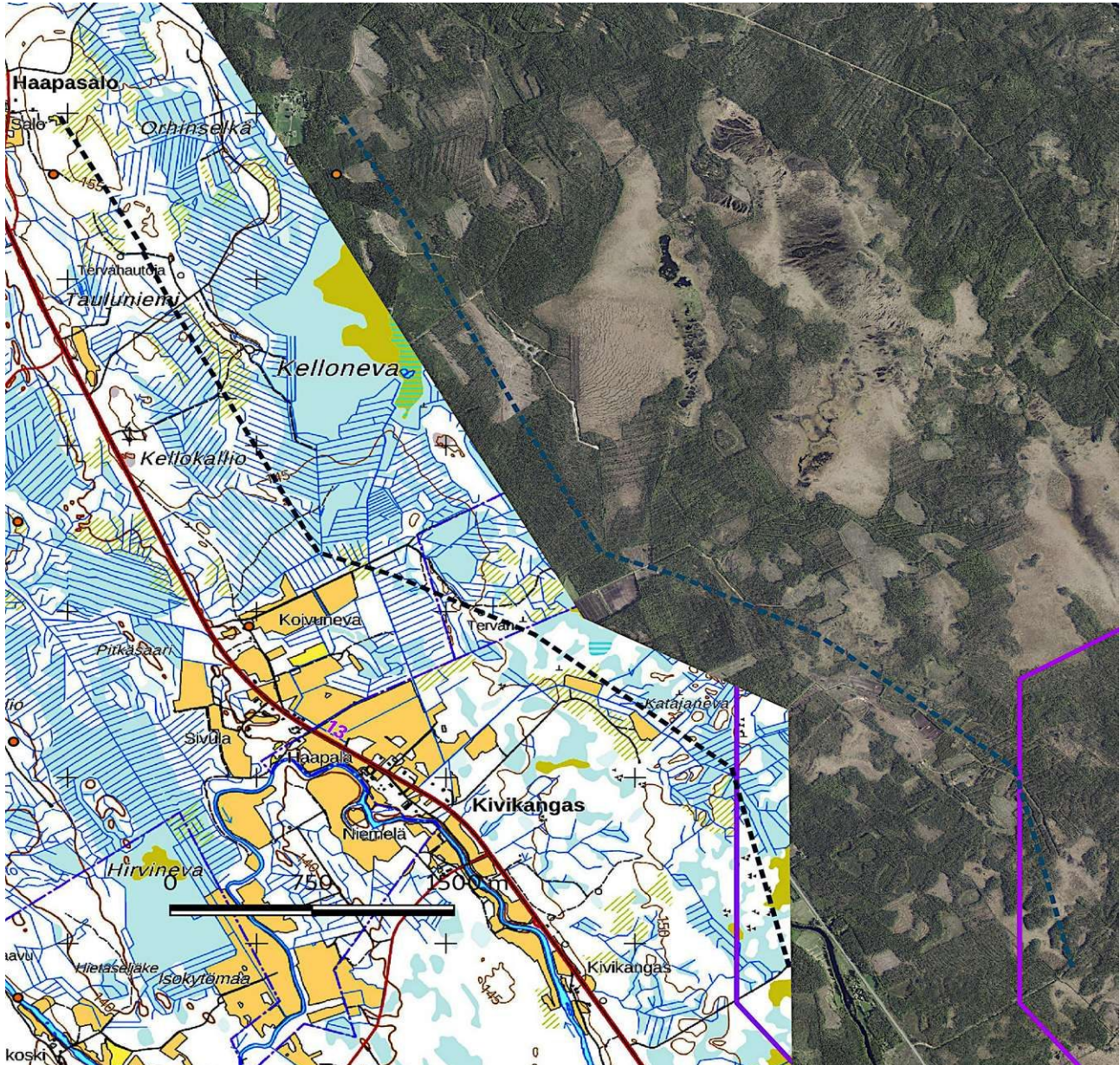
2.2. Maastoinventointimenetelmät

Voimalapaikkojen lähiympäristö inventoitiin noin 200 m säteellä, nykyiset tiet noin 10–40 metrin käytävällä maastosta riippuen. Alue tarkastettiin pääosin pintahavainnoimalla, maannokset tarkistettiin pääosin tieleikkauksista. Koepistoja tehtiin 20–30 m välein Lehmikiven yläharjulla sora-alueella, mahdollisen muinaisen törmän kohdalla välit kairattiin. Inventointi kattoi miltei kaikki kuivat kankaat, kalliomaat sekä arkeologisille kohteille otolliset alueet Pajuoja varrella. Soistuneet alueet jätettiin useimmiten tarkemmin katsomatta niiden vähäisen muinaisjäännöspotentiaalin vuoksi samoin kuin märät tasaiset rämeet. Sähkönsiirtolinjojen kohdalla inventoitiin kuivat kankaat ± 50 –100 m säteellä linjasta.

Inventoidut alueet kartalla 8 sivulla 9.

Kartta 5. Ulkoinen sähkösiirtolinja VEA. Linjaus VEA 1 on merkitty vihreällä katkoviivalla, VEA 2 on merkitty mustalla katkoviivalla. Muinaisjäännösrekisteriin tallennetut kohteet oransseina pisteinä. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 1:20 000, 1/2023. ja ortokuvat 1/2023.

Kartta 6. Ulkoinen sähkösiirtolinja VEB. Inventoitava linjaus on merkitty sinisellä katkoviivalla. Muinaisjäännösrekisteriin tallennetut kohteet oransseina pisteinä. Maanmittauslaitoksen peruskarttarasteri 1:20 000, 1/2023. ja ortokuvat 1/2023.

3. Maisema, topografia ja geologia

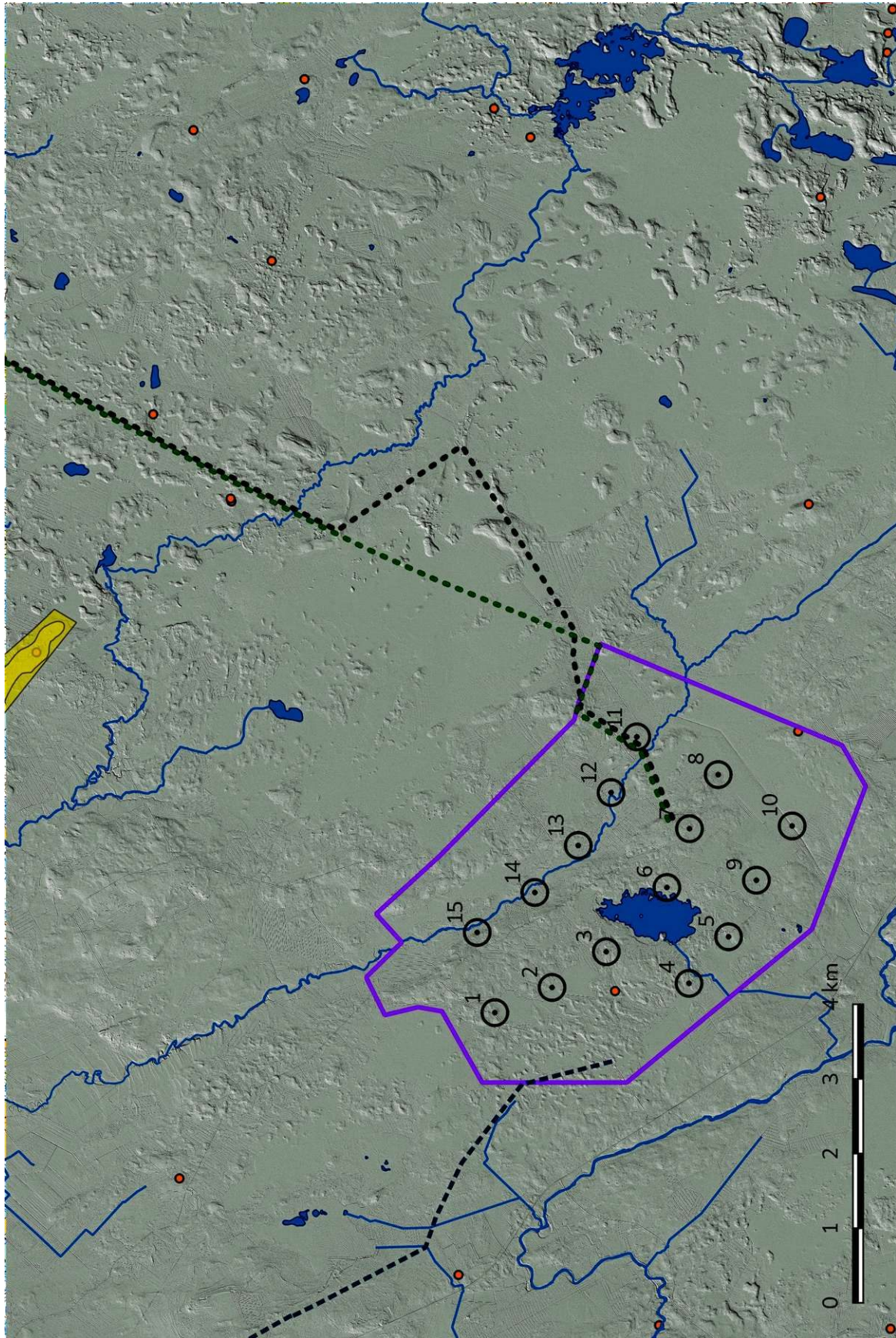
Seutu on Suomenselän vedenjakajan aluetta, hankealue ja ulkoiset sähkönsiirtolinjaukset sijaitsevat sen läntisen valuma-alueen puolella. Alueen korkeus n. 150-165 m mpy vastaa Ancylysjärven aikaista varhaismesoliittista muinaisrantatasoa karkeasti n. 9 700 – 9 300 cal BP, eli korkeimmat alueet sijoittuvat geologisesti korkeimman rannan alapuolelle. Korkokuvaaltaan alue on pääosin loivapiirteinen.

Suunnittelualueen maaperä on jokilaaksossa hienoa jokisedimenttiä, laajimmin Kellokosken kohdalla, muutoin alue on melko tasaista laajalti soistunutta pohjamoreenia, korkeuserot ovat alle 5 m / 100 m. Lähellä on kaksi harjua – hankealueesta noin 5 km koilliseen Penninkijoen harju, joka on osa melko katkonaisesta Perho–Lohtaja-harjusta, joka kulkee Halsuan ja Ullavan kautta Lohtajan Vattajalle. Lounaispuolella, hankerajasta noin 5–7 km lounaaseen, on leveämpi harjujakso, joka on osa Saarijärvi–Kokkola-harjua; tämä pitkä harju kulkee Vetelin, Kaustisen ja Kruunupyyn kautta Kokkolan keskustan eteläpuoleiselle hiekkadyynialueelle.

Hankealueella on useita luonnontilassa olevia soita, ja sen koillispuolella on osin alueeseen rajautuva laaja Hangasneva-Säästöpiirinneva suoalue (Natura FI1001010). Vesistöistä on mainittava aluetta kaakkois-luode suunnassa halkaiseva Pajuoja sekä alueen keskiosassa sijaitseva Ahvenlampi, joka on matala ja pienehkö (53 ha) suolampi. Lokakuussa 2022 lampi oli kasvanut umpeen melkein kokonaan (ks. kuva alla).

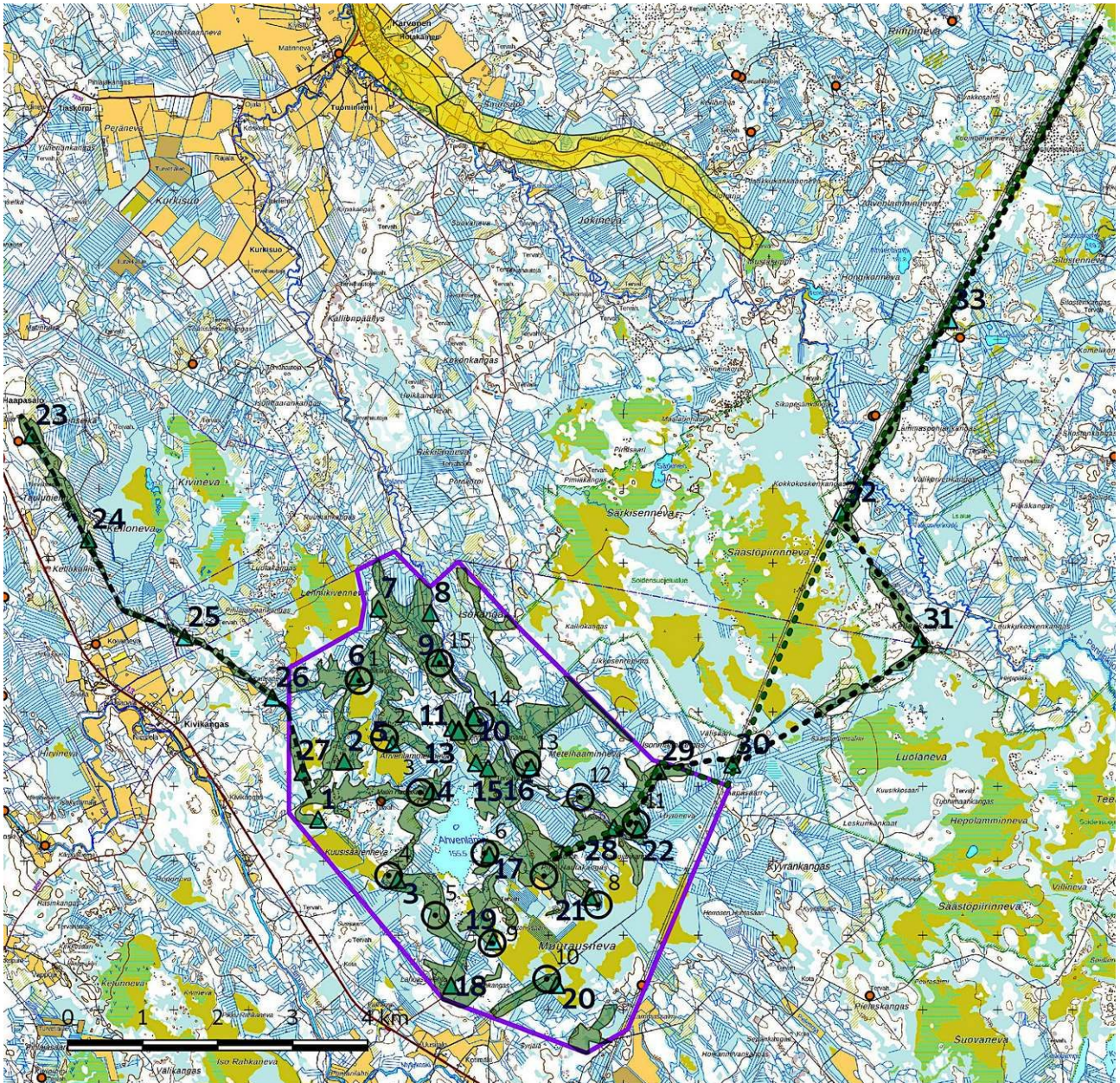
Ahvenlammen pohjoisosassa, dronekuva lounaaseen.

Kartta 7. Lidar-aineistoon perustuva korkokuva 2 m DEM. Hankealue rajattu violetilla katkoviivalla, inventoidut voimajohtolinjaukset merkitty mustilla viivoilla. Muinaisjäännösrekisteriin tallennetut kohteet oransseina pisteinä. Harjut keltaisena. Vesistöt VPD 2. Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineineisto, karttapohja 1:20 000, 12/2022.

3.1. Valokuvat ja maastokuvaukset

Kartta 8. Inventoidut alueet merkitty vihreällä, kuvauspaikat 1-33 turkooseina kolmioina. Alue on rajattu violetilla viivalla, voimajohtolinjaukset on merkitty katkoviivoilla (VEA 1 Vihreä, VEA 2 musta ja VEB sininen) ja tuulivoimalapaikat mustina ympyröinä. Muinaisjäännösrekisteriin tallennetut kohteet oransseina pisteinä. Maanmittauslaitoksen maastokarttarasteri 1:50 000, 1/2022.

Hankealue

Kuva 1. Kuusisaarenneva, luoteisosa kuvattu pohjoiseen,

Kuva 2. Rakka-alue Ahvenlammennevan länsipuolella.

Kuva 3. Voimalapaikka 4 luoteeseen.

Kuva 4. Voimalapaikka 3 itään.

Kuva 5. Ahvenlammenneva voimalapaikan 2 kohdalla, luoteeseen.

Kuva 6. Voimalapaikka 1 metsätieltä itään.

Kuva 7. Lehmikivenharjun luoteispää, taustalla Lehmi-Kivenneva, länteen.

Kuva 8. Pajuoja kuvattu eteläkaakkoon.

Kuva 9. Voimalapaikka 15 Pajuojaan lounaispuolella, etelään.

Kuva 10. Voimalapaikka 14 Pajuojaan lounaispuolella, kaakkoon

Kuva 11. Kallio Lehmikiven yläharjulla.

Kuva 12. Tuulenmittaustorni samassa paikassa, tien koillispuolella.

Kuva 14. Ahvenlampi kuvattu etelälounaaseen, dronekuva, korkeus 105 m.

Kuva 15. Lehmikivenharju luoteeseen, dronekuva korkeus 95 m.

Kuva 13. Doppler-Lidar mittauslaite Lehmikiven Yläharjulla tuulimittaustornin vieressä.

Kuva 16. Voimalapaikka 13 luoteeseen.

Kuva 17. Tuulivoimalapaikka 6 Ahvenlammen itäpuolella kuvattu länteen.

Kuva 18. Vanha louhos, nykyään uimapaikka Lahnasenlehdossa.

Kuva 19. Muurausneva kuvattu itään voimalapaikasta 9.

Kuva 20. Voimalapaikka 10 kuvattu pohjoiseen.

Kuva 21. Voimalapaikka 8 Muurausnevan luoteispuolella, kuvattu kaakkoon.

Kuva 22. Voimalapaikka 11 kuvattu luoteeseen.

Ulkoisen sähkösiirtolinjaus, VEB

Kuva 23. Linjaus Haapasalon harjulla kaakkoon.

Kuva 24. Linjaus Haapasalon harjulla, avohakkuualue, luoteeseen.

Kuva 25. Linjaus Pihlaajakankaan lounaispuolella, kaakkoon.

Kuva 26. Linjaus Katajakankaalla, kaakkoon.

Ulkoisen sähkösiirtolinjaus VEA

Kuva 27. Linjaus Ahvenlammennevan länsipuolella, pohjoiseen.

Kuva 28. Pajupuron ylityspaikka, koilliseen.

Kuva 29. Linjaus Isonmaankankaalla, pohjoiseen.

Kuva 30. Nivala–Alajärvi 400 kV linja, etualalla ja oikealla Lestijärven tvp:n lisäkaistale työn alla

Kuva 31. Linjaus Kellarikankaalla, luoteeseen.

Kuva 32. Yhtymäkohta Nivala–Alajärvi-käytävään.

Kuva 33. Linjaus Lemetinkankaalta pohjoiseen; oikealla Lestijärven tvp:n uusi kaistale. Dronekuva pohjoiseen.

4. Alueen maankäytön historiaa

Esihistoriallinen aika

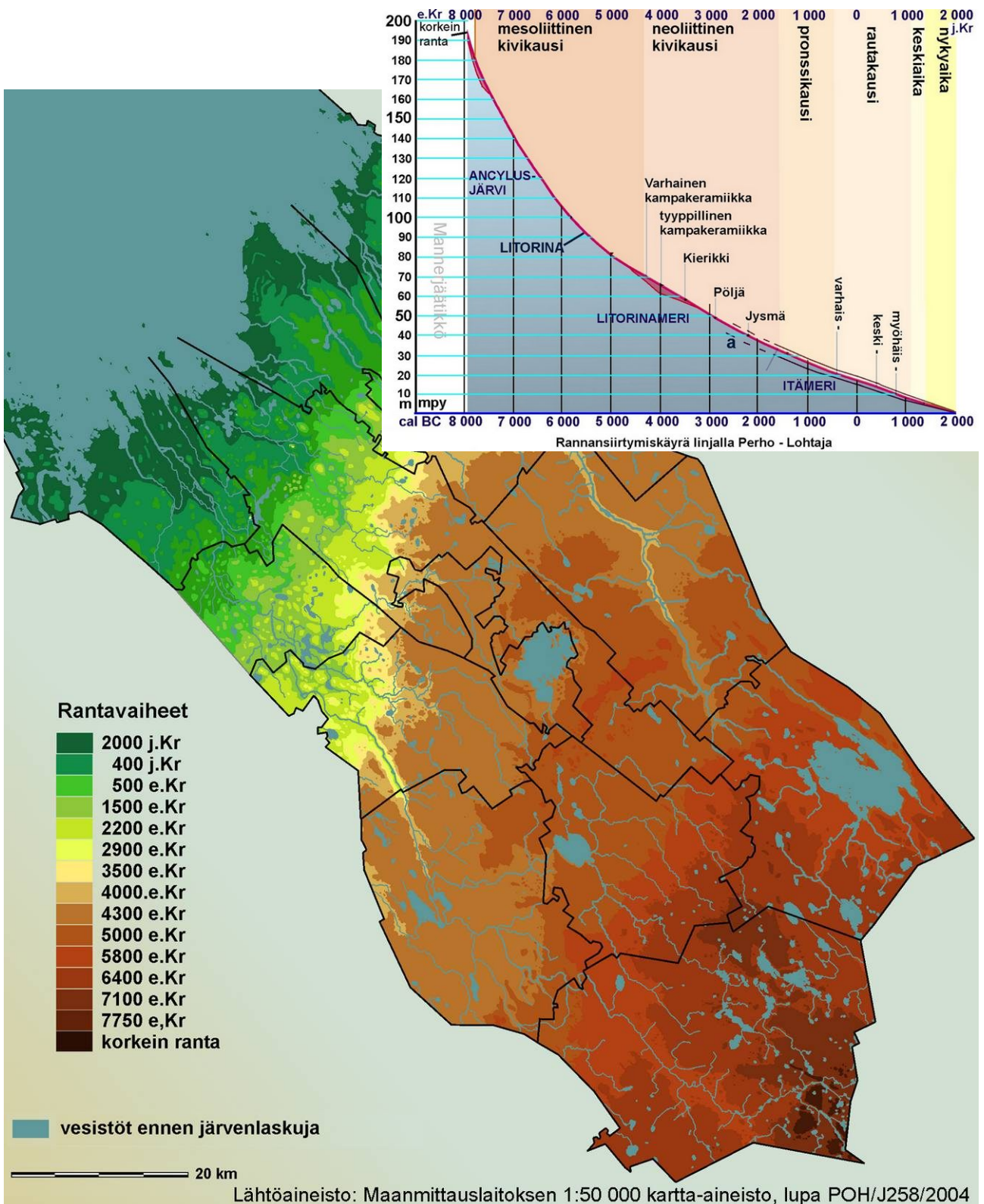
Mannerjäätikkö vetäytyi alueelta noin 9 900 – 9 600 vuotta sitten, jolloin koko alue oli silloisen Ancylusjärven peittämänä. Ancylusjärven ranta vetäytyi maankohoamisen seurauksena länteen, ja ranta oli Kellokosken kohdalla noin 9200 vuotta sitten.

Perhonjokilaaksosta tunnetaan kivikautiselta ajanjaksolta runsaasti asuinpaikkoja, ei kuitenkaan hankealueelta tai ulkoisten sähkösiirtolinjausten läheisyydestä. Hankealueen eteläpuolella, Perhonjoen Kellokoskella ja sen kaakkoispuolella olevalla rantavyöhykkeellä on löytöpaikkoja, joista on tullut mesoliittisia ja neoliittisia kiviesineitä.

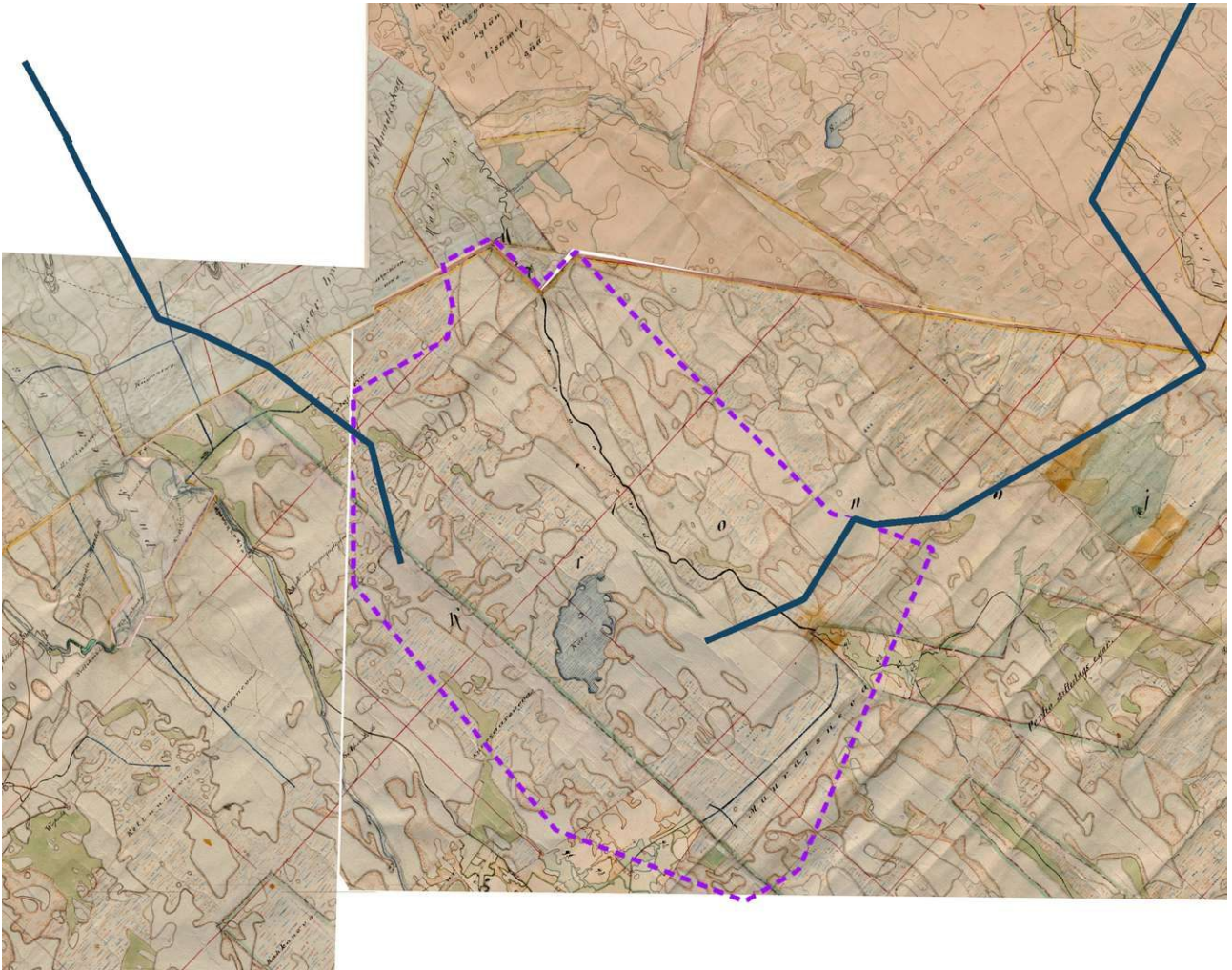
Historiallinen aika

Varhainen maatalousasutus levisi Perhonjokea pitkin ylämaahan todennäköisesti jo 1400-luvulla. Vähäisiä hämäläiseräomistuksia oli vielä 1500-luvun puolivälissä Perhossa, ja mahdollisesti myös Halsuan Penninkijoen varsi kuului näihin omistuksiin. Savolaisten asutustoiminta seudulla kiihtyi Kustaa Vaasan 1552 antaman julistuksen seurauksena. Pyrkimyksenä oli asuttaa erämaat valtakunnan väkiluvun lisäämiseksi ja verotulojen kartuttamiseksi, minkä kanssa sopi hyvin yhteen uusille alueille etenevä savolaisten kaskikulttuuri. Epiteetti 'Savolainen' ilmestyi nyt monien pitäjien veroluetteloihin. 1579 kymmenysluettelossa Perhon asukkaat esiintyvät yhdessä nimellä 'sawboar', mikä mahdollisesti viittaa merkittävään savolaistulokkaiden joukkoon. Vielä 1800-luvun puolessavälissä ei hankealueella eikä sähkösiirtolinjausten lähituntumassa ollut taloja tai viljelysmaita. Asutus keskittyi tuolloin Perhonjoen varteen. Kylistä Oksakoski sijaitsee hankealueesta noin 3,5 km kaakkoon ja Perhon kirkonkylä noin 10,5 km kaakkoon.

Hankealueelta ja sähkösiirtolinjausten vaikutusalueelta ei havaittu jälkiä historiallisesta asutuksesta ennen 1900-lukua. Pajuojan tila (ei kohdetta) on ilmeisesti 1900-luvulla perustettu. Rakennukset oli v. 1967 peruskartan mukaan silloin jo purettu, mutta osa pelloista vielä käytössä.

Kartta 9. Rannansiirtymisvaiheet Perhonjokilaaksossa ja rannansiirtymiskäyrä (H.-P. Schulz 2006).

Kartta 10. Ote vuoden 1847 pitäjänkartasta. Yhdistetty 2332 02 ja 05, Perho, Halsua ja Veteli. Tuulipuiston hankealue ja ulkoiset sähkösiirtolinjaukset VEA 2 ja VEB asemoituina. Kuvasta puuttuu linjaus VEA 1.

5. Tulokset

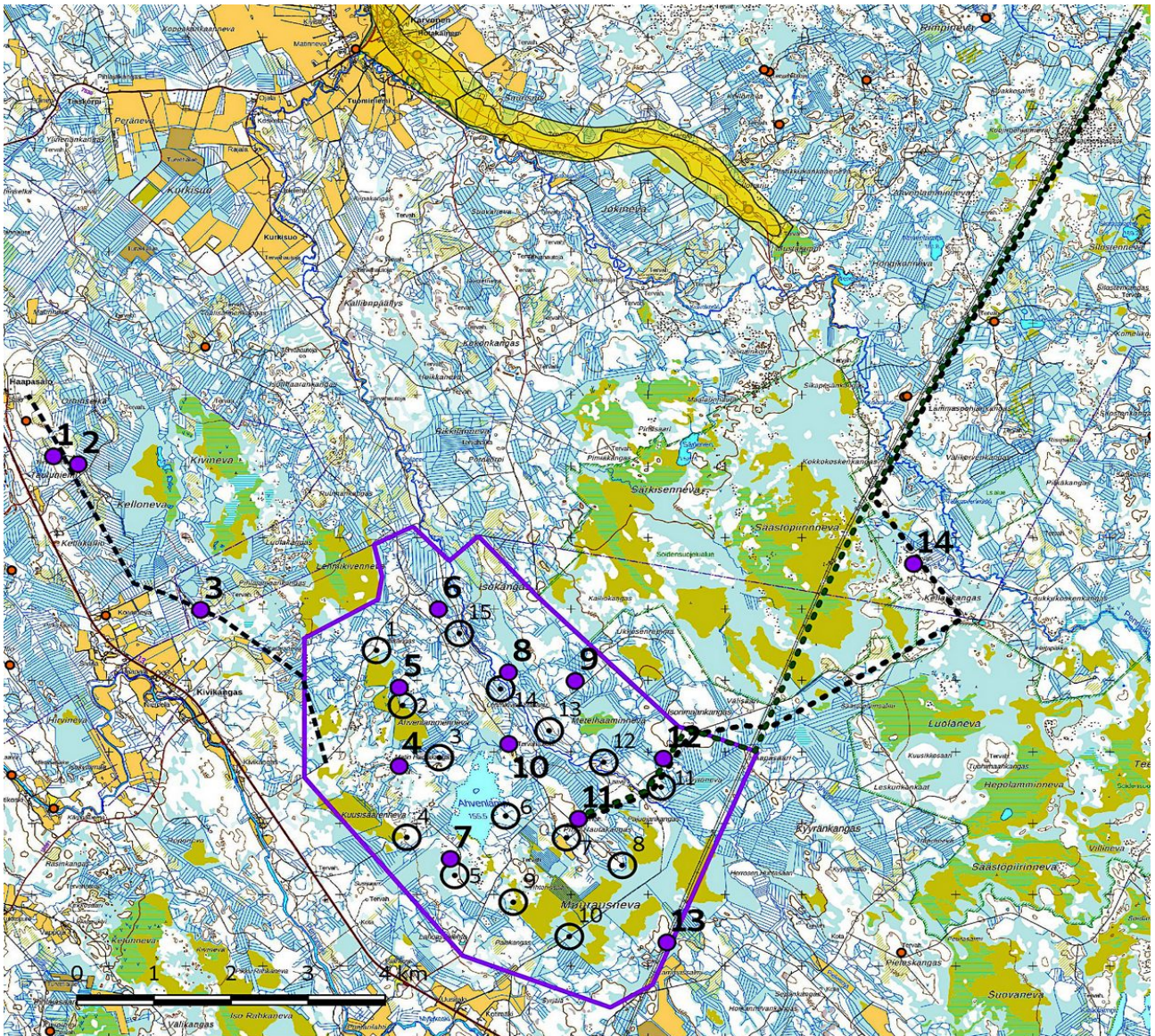
Tuulivoimapuiston hankealueelta tunnetaan ennestään 2 muinaisjäännöstä, tervahaudat Matin Hautakangas (1000040101) ja Murikan Tukkiniemi (1000025426). Ulkoisten sähkösiirtolinjausten vaikutusalueelta (+ 150 m) kohteita ei ollut tiedossa. Inventoinnissa 2022 hankealueelta löytyi 8 uutta muinaisjäännöskohdetta, kaikki tervahautakohteita; lisäksi löydettiin linjauksen VEB vaikutusalueelta 3 tervahautaa ja VEA vaikutusalueelta 1 tervahautaa.

Hankkeen toteutuksella voisi olla vaikutusta kolmeen kohteeseen: Kohde 3 sijaitse linjan VEB alla, kohteet 11 ja 12 sijaitsevat linjauksen VEA käytävällä. Kohteet on otettava huomioon pylväiden sijainteja suunnitellussa.

Lestijärvellä, 10.1.2023 korjaus 11.3.2023

Hans - Peter Schulz

Hans-Peter Schulz

Kartta 11. Yleiskartta kohteet. Alue on rajattu violetilla viivalla, voimajohtolinjaukset on merkitty katko-viivoilla (VEA 1 Vihreä, VEA 2 musta ja VEB sininen) ja tuulivoimalapaikat mustina ympyröinä. Muinaisjäännöskohteet 1–14 violetteina pisteinä. Maanmittauslaitoksen maastokarttarasteri 1:50 000, 12/2022.

6. Kohdehakemisto

6 Kohdeluettelo

<i>id</i>	<i>nimi</i>	<i>tyyppi</i>	<i>lkm</i>	<i>mj-tunnus</i>	<i>status</i>	<i>sivu</i>
VETELI						
1	Sammalkallio	tervahauta	1		U	22
2	Tauluniemi	tervahauta	1		U	23
HALSUA						
3	Pihlajanmaankangas lounas	tervahauta	1		U	24
14	Kellarikangas	tervahauta	1		U	25
PERHO						
4	Matin Hautakangas	tervahauta	1	1000040101	MJ	26
5	Ahvenlammenneva	tervahauta	1		U	27
6	Lehmikivenharju	tervahauta	1		U	28
7	Ahvenlampi etelä	tervahauta	1		U	29
8	Pajuoja	tervahauta	1		U	30
9	Metelhaaminneva	tervahauta, kiuas 2 kpl	3		U	31
10	Ahvenlammin Hautakangas	tervahauta 2 kpl	2		U	32
11	Pirtti-Hautakangas	tervahauta	1		U	33
12	Isonmaankangas etelä	tervahauta	1		U	34
13	Murikan Tukkiniemi	tervahauta	1	1000025426	MJ	35

Status: U uusi muinaisjäännöskohde, MJ tunnettu muinaisjäännöskohde

7. Kohdekuvaukset

Ulkoinen sähkösiirtolinjaus VEB

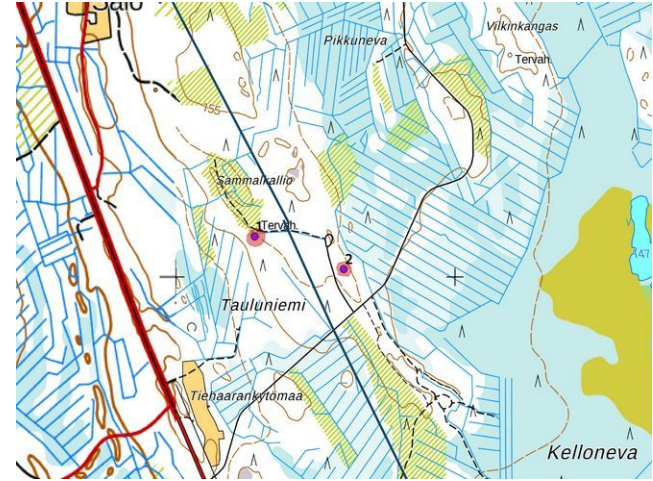
1. Veteli Sammalkallio

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4241L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	-
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7028137 I: 356282
Tyypin tarkenne	Tervahauta	N2000	156 m
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	GPS-mittaus
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus, kairaus
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus: Tervahauta sijaitsee tasaisella hiekkakankaalla (Haapasalon harjukas). Haudan halkaisija on 22 m, kuopan halkaisija 13 m ja syvyys 0,8 m. Halssi suuntautuu lounaaseen, se on sortunut. Hauta sijaitsee laajan avohakkuualueen eteläreunalla. Vallin päällä ja lähiympäristössä kasvaa varttuneita puita, pääosin kuusta.

Tervahauta kuvattu lounaaseen.

Kohteet 1 ja 2 . MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 1/2023.

Vaikutusten arvio: ei vaikutusta, etäisyys suunniteltuun voimalinjaan on noin 85 m.

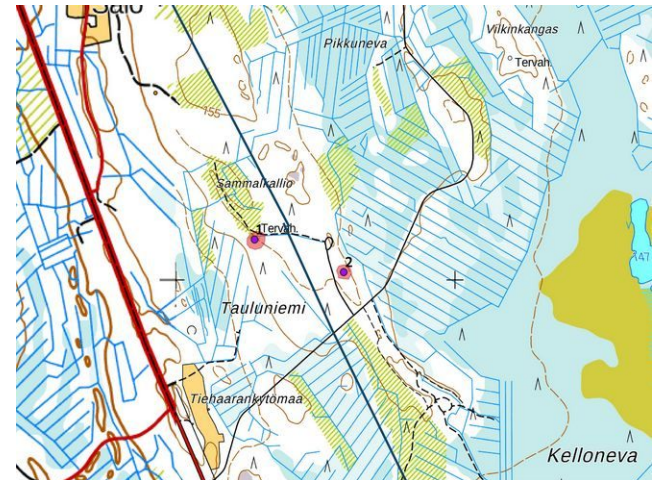
2. Veteli Tauluniemi

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4241L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	-
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7028026 I: 356601
Tyyppin tarkenne	Tervahauta	N2000	156 m
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	GPS-mittaus
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus, kairaus
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus: Tervahauta sijaitsee tasaisen hiekkakankaan (Haapasalon harjujakso) loivalla itärinteellä. Haudan halkaisija on 14 m, kuopan syvyys on 0,5 m. Halssi suuntautuu koilliseen, se on sortunut. Ympäristössä ja haudan päällä kasvaa varttunutta puustoa, pääosin mäntyä.

Tervahauta kuvattu itään.

Kohteet 1 ja 2. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 1/2023.

Vaikutusten arvio: ei vaikutusta, etäisyys suunniteltuun voimalinjaan on noin 105 m.

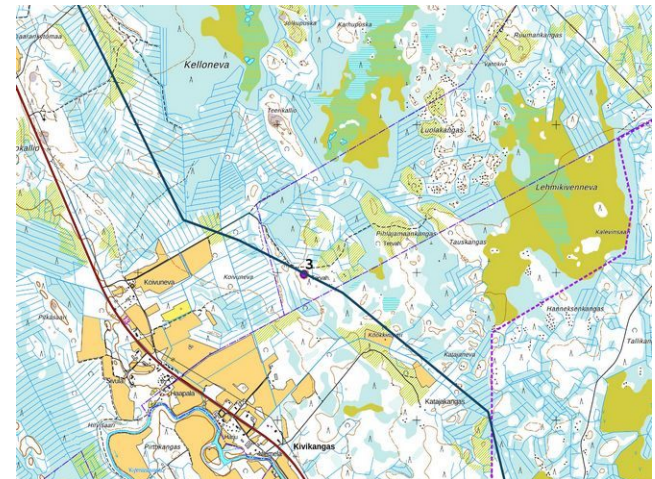
3. Halsua Pihlajankangas lounas

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4232L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	-
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7025988 I: 358191
Tyypin tarkenne	Tervahauta	N2000	146 m
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	GPS-mittaus
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus, kairaus
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus: Tervahauta sijaitsee tasaisella kuivahkolla kankaalla. Haudan halkaisija on 21 m, kuopan halkaisija 12 m ja syvyys 0,7 m. Halsi suuntautuu lounaaseen, se on sortunut. Ympäristössä ja haudan päällä kasvaa varttunutta mäntyä, sen lisäksi nuoria koivuja ja kuusia.

Tervahauta kuvattu luoteeseen.

Kohde 3 . MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 1/2023.

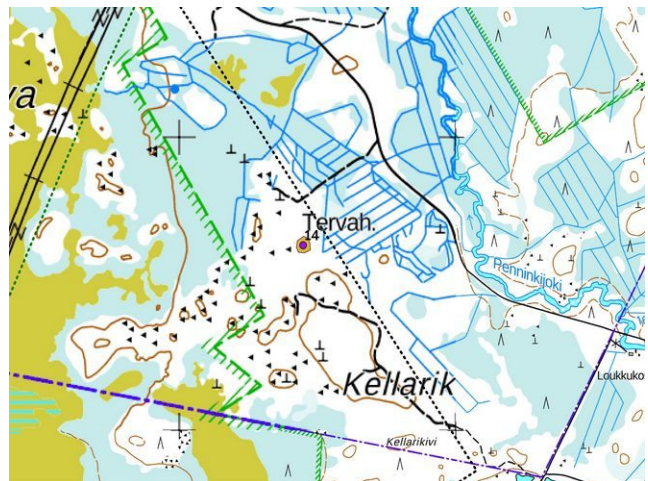
Vaikutusten arvio: hankkeella voi olla vaikutusta kohteeseen, sillä tervahauta sijaitsee suunnittelun linjan alla, ja se on otettava huomioon pylväspaikkojen suunnittelussa.

Ulkoinen sähkösiirtolinjaus VEA**14. Halsua Kellarikangas**

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4241L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	-
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7026631 I: 367448
Tyypin tarkenne	Tervahauta	N2000	168 m
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	GPS-mittaus
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus, kairaus
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus: Tervahauta sijaitsee tasaisella kivisellä kankaalla. Haudan halkaisija on 13 m, kuopan halkaisija 5 m ja syvyys 0,7 m. Halsi suuntautuu koilliseen, se on sortunut. Hauta sijaitsee tiheässä taimikossa.

Ei valokuvaa, tervahauta sijaitsee tiheässä nuoressa taimikossa: rakenteita ei näy kuvassa.

Kohde 14 . MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 1/2023.

Vaikutusten arvio: ei vaikutusta, etäisyys suunniteltuun voimalinjaan on noin 85 m.

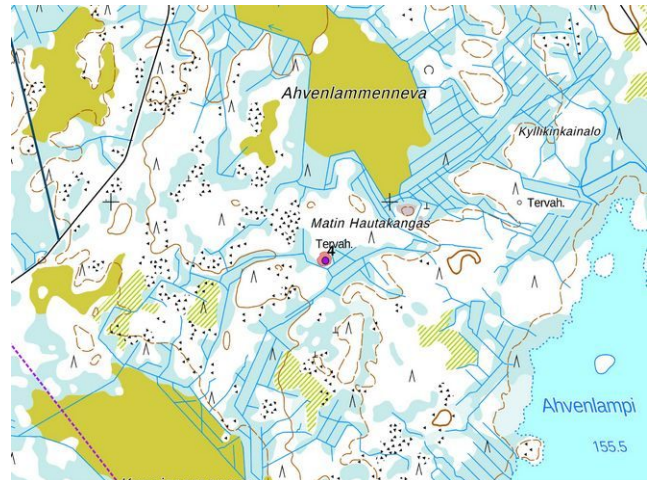
4. Perho Matin Hautakangas

Rekisteritiedot	1000040101	Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4223L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	-
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7023802 I: 360770
Tyypin tarkenne	Tervahauta	N2000	156 m
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	GPS-mittaus
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus
Aiemmat tutkimukset	H.-P. Schulz tarkastus 2013		

Kuvaus: Rekisteriportaalin kuvaus: *Ympäristö tasainen mosaikkimaisema, jossa vuorottelee kivisiä kankaita ja pieniä soistuneita alueita. Kuivahko kangas, jonka puusto nuorta kasvatusmetsikköä. Tervahauta sijaitsee suon reunalla, läpimitta valli mukaan lukien n. 19 m, kuopan halkaisija n 12 m. Halssi suuntautuu lounaaseen. Halssin pituus n. 6 m (sortunut).*
Inventointi 2022: Kohde on ennallaan, mitat ym. on tarkistettu.

Tervahauta kuvattu etelään.

Kohde 4 . MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 1/2023.

Vaikutusten arvio: ei vaikutusta, lähin suunniteltu voimapaikka sijaitsee kohteesta noin 500 m koilliseen.

5. Perho Ahvenlammenneva

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4223L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	-
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7024902 I: 360770
Tyypin tarkenne	Tervahauta	N2000	156 m
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	GPS-mittaus
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus, kairaus
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus: Tervahauta sijaitsee soratasanteella Ahvenlammennevan itäpuolella. Haudan halkaisija on 16 m, kuopan halkaisija 9 m syvyys on 0,7 m. Halssi suuntautuu lounaaseen, se on sortunut. Ympäristössä ja haudan päällä kasvaa varttunutta puustoa, pääosin mäntyä.

Tervahauta kuvattu pohjoiseen.

Kohde 5 . MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 1/2023.

Vaikutusten arvio: ei vaikutusta, lähin suunniteltu voimapaikka sijaitsee kohteesta noin 250 m pohjoiseen.

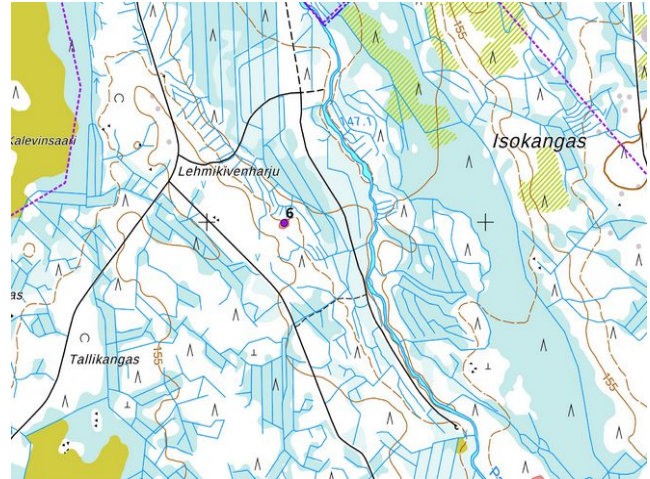
6. Perho Lehmikivenharju

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4223L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	-
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7025997 I: 361278
Tyypin tarkenne	Tervahauta	N2000	153 m
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	GPS-mittaus
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus, kairaus
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus: Tervahauta sijaitsee soraharjanteen koillisrinteellä Pajuojasta noin 300 m länteen. Haudan halkaisija on 11 m, kuopan halkaisija 5 m syvyys on 0,8 m. Halssi suuntautuu pohjoiseen, se on sortunut. Ympäristössä ja haudan päällä kasvaa varttunutta mäntyä.

Tervahauta kuvattu luoteeseen.

Kohde 6 . MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 1/2023.

Vaikutusten arvio: ei vaikutusta, lähin suunniteltu voimapaikka sijaitsee kohteesta noin 450 m kaakkoon.

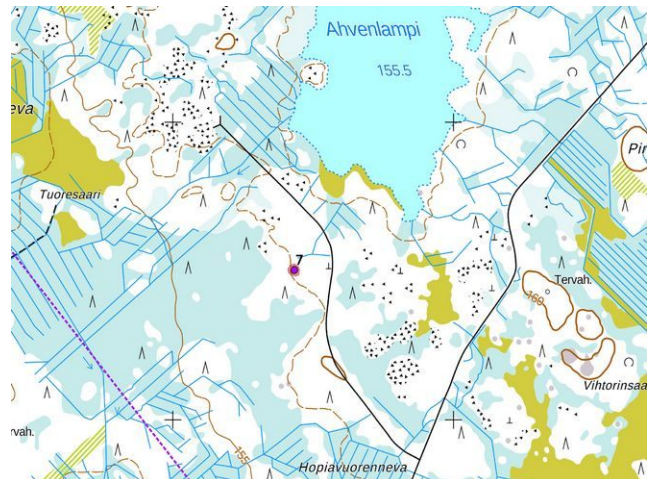
7. Perho Ahvenlampi etelä

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4223L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	-
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7022504 I: 361433
Tyypin tarkenne	Tervahauta	N2000	157 m
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	GPS-mittaus
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus, kairaus
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus: Tervahauta sijaitsee kivisellä kankaalla Ahvenlammen eteläpuolella. Haudan halkaisija on 21 m, kuopan halkaisija 12 m syvyys on 0,7 m. Halssi suuntautuu lounaaseen, se on sortunut. Ympäristössä kasvaa nuorta sekametsää, haudan päällä isompia havupuita.

Tervahauta kuvattu pohjoiseen.

Kohde 7 . MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 1/2023.

Vaikutusten arvio: ei vaikutusta, lähin suunniteltu voimapaikka sijaitsee kohteesta noin 220 m itään.

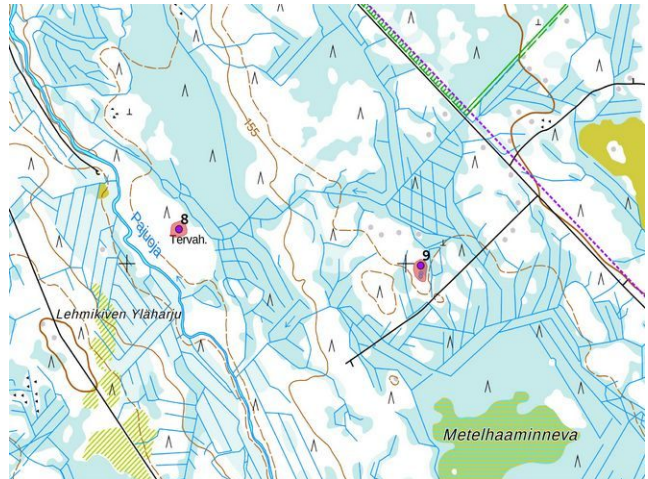
8. Perho Pajuoja

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4223L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	-
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7025116 I: 362187
Tyypin tarkenne	Tervahauta	N2000	153 m
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	GPS-mittaus
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus, kairaus
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus: Tervahauta sijaitsee tasaisella tuoreehkolla kankaalla Pajuojan koillispuolella. Haudan halkaisija on 26 m, kuopan halkaisija 12 m syvyys on 0,8 m. Halssi suuntautuu koilliseen, se on sortunut. Tervahaudan ympäristö kasvaa lähinnä haapaa ja koivua.

Tervahauta kuvattu luoteeseen.

Kohteet 8 ja 9. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 1/2023.

Vaikutusten arvio: ei vaikutusta, lähin suunniteltu voimapaikka sijaitsee kohteesta noin 230 m lounaaseen.

9. Perho Metelhaaminneva

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4223L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	-
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7024993 I: 363054 alakohde 1 P: 7024967 I: 363054 alakohde 2 P: 7024956 I: 363055 alakohde 3
Tyyppin tarkenne	Tervahauta	N2000	157-158 m
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	GPS-mittaus
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus, kairaus

Kuvaus: Matalalla tuoreehkolla kankaalla on tervahauta; sen halkaisija on 20 m, kuopan halkaisija 11 m syvyys on 0,8 m. Halssi suuntautuu itäkoilliseen, sen seinämät on kylmämuurattu. Tervahaudasta 20 ja 31 m etelään on kaksi kiuasta (9-2: mitat 2,2 x 1,9 x 0,6 m ja 9-3 noin 2,5 x 1,8 x 0,5 m). Paikalla oli ilmeisesti eri aikoihin kaksi tervapirttiä.

Alakohde 9-1 tervahaudan halssi länteen

Kohteet 8 ja 9. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 1/2023.

Alakohde 9-2 kiuas kuvattu itään

Alakohde 9-3 kiuas kuvattu etelään

Vaikutusten arvio: ei vaikutusta, lähin suunniteltu voimapaikka sijaitsee kohteesta noin 700 m kaakoon.

10. Perho Ahvenlammin Hautakangas

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4223L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	-
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7024112 I: 362192 alakohde 1 P: 7024146 I: 362225 alakohde 2
Tyyppin tarkenne	Tervahaudat	N2000	159 m
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	GPS-mittaus
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus, kairaus

Kuvaus: Matalalla soraharjanteella Ahvenlammen ja Pajuojan välissä, metsätien molemmin puolin on kaksi tervahautaa noin 30 m etäisyydellä toisistaan. Haudan 10-1 halkaisija on 17 m, kuopan halkaisija 10 m syvyys on 0,7 m. Halsi suuntautuu etelään, se on sortunut. Tervahaudan 10-2 halkaisija on 14 m ja kuopan syvyys 0,9 m, halsi suuntautuu pohjoiseen. Kohde 10-1 on laajan avohakkualan reunalla.

Alakohde 10-1, tervahaudan halsi luoteeseen.

Kohde 10. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 1/2023.

Alakohde 10-2 tervahauta kuvattu kaakkoon.

Vaikutusten arvio: ei vaikutusta, lähin suunniteltu voimapaikka sijaitsee kohteesta noin 500 m luoteeseen.

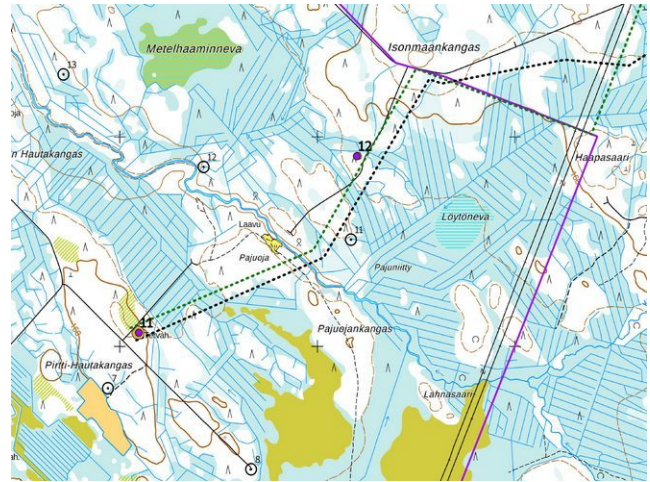
11. Perho Pirtti-Hautakangas

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4223L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	-
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7023065 I: 363096
Tyypin tarkenne	Tervahauta	N2000	161 m
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	GPS-mittaus
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus, kairaus
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus: Tervahauta sijaitsee Soraharjanteen koillisreunalla. Haudan halkaisija on 27 m, kuopan halkaisija 12 m syvyys on 1,2 m. Halssi suuntautuu itään, se on sortunut. Kohde sijaitsee metsätien ja avohakkuualueen kaakkoispuolella.

Tervahauta kuvattu lounaaseen.

Kohteet 11 ja 12.MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 1/2023.

Vaikutusten arvio: mahdollinen vaikutus, kohde sijaitsee sähkönsiirtolinjan VEA käytävällä, linjojen VEA 1 ja 2 välissä; se on otettava huomioon pylväiden sijoittamisessa

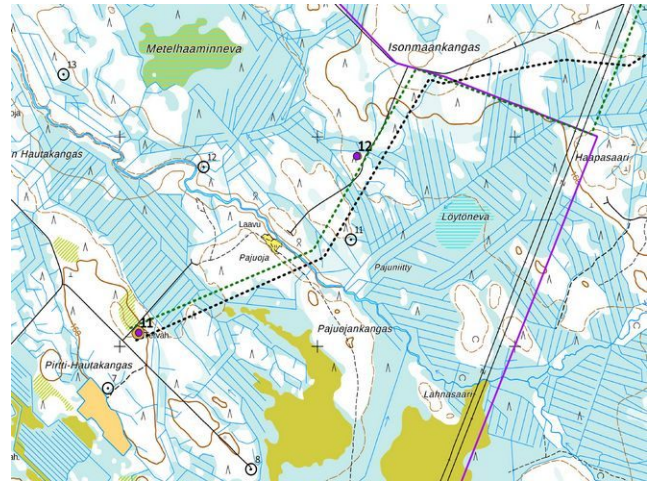
12. Perho Isonmaankangas etelä

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri		TM35-lehtijako	P4223L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	-
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7023908 I: 364200
Tyypin tarkenne	Tervahauta	N2000	158 m
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	GPS-mittaus
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Pintahavainnointi, valokuvaus, kairaus
Aiemmat tutkimukset			

Kuvaus: Tervahauta sijaitsee tasanteella Isonmaankankaan eteläpuolella.. Haudan halkaisija on 17 m, kuopan halkaisija 9 m syvyys on 0,8 m. Halssi suuntautuu lounaaseen, se on sortunut. Ympäristö on kivikkoista, vesakkoa kasvavaa entistä avohakkuualueita.

Tervahauta kuvattu pohjoiseen.

Kohde 12. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 1/2023.

Vaikutusten arvio: mahdollinen vaikutus, kohde sijaitsee osittain sähkönsiirtolinjan VEA 1 käytävällä, 20 m keskilinjasta koilliseen; se on otettava huomioon pylväiden sijoittamisessa

13. Perho Muurikan Tukkiniemi

Rekisteritiedot		Paikkatiedot	
Mj-rekisteri	1000025426	TM35-lehtijako	P4223L
Laji	Kiinteä muinaisjäännös	Vanha yleislehtijako	-
Tyyppi	Työ- ja valmistuspaikat	Koordinaatit ETRS-TM35FIN	P: 7023908 I: 364200
Tyypin tarkenne	Tervahauta	N2000	158 m
Ajoitus yleinen	Historiallinen	Koordinaattiselite	GPS-mittaus
Ajoitustarkenne	Uusi aika		
Inventointilöydöt	-	Inventointimenetelmät	Paikalla ei käyty inventoinnissa 2022
Aiemmat tutkimukset	T. Rostedt, H.-P. Schulz ja J. Itäpalo inventointi 2014		

Kuvaus: Rekisteriportaalin kuvaus: *Tervahauta sijaitsee Muurausnevan kaakkoispuolella nykyisistä voimalinjoista itäisemmän alapuolella kohoten ympäristöään korkeammalle. Hauta sijaitsee Muurikan Tukkiniemen itäosassa, läpimitta valli mukaan lukien 18 m, kuopan halkaisija 15 m ja syvyys runsaan metrin. Halssi suuntautuu lounaaseen. Hauta sijaitsee raivatulla voimalinja-alueella ja kasvaa heinää/matalaa pensaikkoa.*

Paikalla ei käyty inventoinnissa 2022

Kohde 13. MML:n peruskarttarasteri 1:20 000, 1/2023.

Vaikutusten arvio: nykyisellä hankkeella (Ahvenlammen tuulivoimapuisto ja ulkoinen sähkönsiirto) ei ole vaikutusta kohteeseen.

8. Aineistoluettelo

E7:2/1-15 Perho; Perho och Röyrinki by i Wetil socken: karta öfver åker och äng med beskrifning 1758, E6:1/1-13 Perho; Karta öfver ängar jämte Kuusjärvi, Jylhä, Okskoski och Haukkapuro hemmans åkrar med delningsbeskrifning 1793

Digitaalinen aineisto:

Arkistolaitoksen digitaaliarkisto, Perhon, Vimpelin ja Alajärven pitäjänkartat,
<http://digi.narc.fi/digi/dosearch.ka?>

Geologian tutkimuskeskus, <http://gtkdata.gtk.fi/Maankamara/index.html>

Vanha kartta, <https://expo.oscapps.jyu.fi/s/vanhakartta/page/etusivu>

Maanmittauslaitos, avoimien aineistojen tiedostopalvelu, <https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta>

Maanmittauslaitos, <http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi/>

Museovirasto: Kulttuuriympäristön palveluikkuna, muinaisjäännösrekisteri ja kulttuuriympäristön tutkimusraportit arkeologia, Perho, Alajärvi, Vimpeli:
<https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/mjreki/read/asp/>

Julkaisematon aineisto:

Schulz Hans-Peter, Rannansiirtymistaulukko.